

21. FESTIVAL VIZURA APERTA

16. - 19. 08.
2021.
VIS

21. FESTIVAL VIZURA APERTA „OSLOBOĐENJE OTOKA“, 16. - 19. 08. 2021. VIS

Međunarodni festival suvremene umjetnosti održava 21. godinu u suradnji s lokalnom samoupravom i lokalnim udrugama, ove godine u suradnji s udrugom „Lavurat za poja“ iz Podšpilja na Visu.

„Oslobađanje otoka započinje izložbom „Vis-a-Vis Oslobođenja“ koja se bavi otočkim temama okupacije od fašizma od turizma, ne zaobilazeći temu oslobođenja otoka od vojne represije, a završava izložbom „Oslobođenje od oslobođenja“ u kojem se osvrće jednako na zaboravljenu, nevidljivu i sustavno brisanu povijest otoka kao što i problematizira konstantnu borbu za slobodu i bolje uvjete života i rada na otoku. Na taj sizifovski posao oslobađanja ukazuju sudionici festivala Dalibor Martinis, Lasse Krog Møller, Gitte Broeng, Sandro Đukić, Jana Dabo, Ivana Momčilović, Anita Žitko, Staša Aras, Nikola Bajto, Duška Boban, Boris Cvjetanović, Tina Gverović, Ben Cain, Gildo Bavčević, Goran Šković, Anamarija Batistta, Ivana Pegan Baće, Martin Baće, Margarita Baće, Sara Vučić-Šneperger, Tanja Stanić, Lise Harlev, Lea Bulaja i Xavier Lowenthal. Izložba „Oslobođenje od oslobođenja“ problematizira nevidljivu i sustavno brisanu povijest otoka kao i konstantnu borbu za slobodu i bolje uvjete života i rada na otoku. Umjetnički radovi koji nastaju festivalskoj radionici vezani su za kontekst oslobođenja i otoka, stoga je njihovo javno izlaganje reanimacija brisanog ili manipuliranog sjećanja koja se bavi jednako fenomenima društvene amnezije kao i mehanizmima gušenja prostora osobnih sloboda. Izložba ukazuje na mehanizme koje ne vidimo dok trgujemo javnim i osobnim resursima. Ustupamo ih postepeno, neprimjetno zbog pojačane autocenzure uzrokovane strahom od neprihvatanja od strane društva tržišno manipuliranih vrijednosti. Stoga nam je oslobođenje od glasnih, nepravednih i dominantnih nužno kako bi oslobodili potisnute ljudske vrijednosti, poput humanosti, zdravog razuma i slobode.

LASSE KROG MØLLER 'ATLAS MORA, publikacija, 2021.

IVANA PEGAN: JA DOPUŠTAM, TI?, print, 2021.

PROGRAM:

16. 08. 2021.

20:00 u Zadružni Dom u Podšpilju

IZLOŽBA „VIS-A-VIS OSLOBOĐENJA“, PODŠPILJE, ŽENA GLAVA

ANITA ŽITKO: OSLOBOĐENJE, žica, akcija u javnom prostoru, 2021.

MARGARITA BAĆE & IVANA PEGAN: SLOBODA, print, 2019.

SANDRO ĐUKIĆ: DAMNATIO MEMORIAE, intervencije na fotografijama, kolaž, 2021.

LASSE KROG MØLLER 'ATLAS OF THE SEA, artist book, 2021.

GITTE BROENG: VIS-Á-VIS', artist book, 2021.

TANJA STANIĆ: EVENTUALLY SHE'LL DISAPPEAR, AT DAWN WE CONNECT, print, 2021.

IVANA PEGAN: OSLOBAĐANJE, art print, 15x20 cm, 13 kom, 2020.

IVANA PEGAN: SHADOWS, zvučni rad, 7:33, 2021.

IVANA PEGAN: JA DOPUŠTAM, TI?, print, 2021.

BORIS CVJETANOVIĆ: OSLOBOĐENJE OD OSLOBOĐENJA, video, 2:02, 2021.

JANA DABAC: TRAG, kolaž, video i intervencija, Vis, 2019.-2021.

DALIBOR MARTINIS: JBT/ZADAR/51, video performance - Data Recovery*, 2006.

U Zadru na Narodnom trgu u Zadru Dalibor Martinis je 2006. godine pročitao govor Josipa Broza Tita, izvorno održan 1951. godine. Videozapis čitanja projiciran je na fasadu zgrade na trgu, ali je govor reproduciran obrnuto, unazad i nije razumljiv gledateljima, iako geste ukazuju da se radi o javnom, političkom govoru. Video „Drugovi i drugarice, Građani i građanke“ reproducira se i tako da je govor razumljiv, ali tad ljudi na ulicama idu unatrag, čime autor ukazuje na nemogućnost razumijevanja i hodanja u korak porukama iznesenim u radu.

JANA DABAC: TRAG, kolaž, video i intervencija, Vis, 2019.-2021.

U fokusu rada „Trag“ Jane Dabac je uništen i uklonjen spomenik kulture Republike Hrvatske koji je 1994. godine, odlukom gradskog vijeća u Visu izrezan i odnesen na lokaciju Smogor, naziv spomenika

posvećenog Titovom govoru na Visu i riječima „Tuđe nećemo svoje ne damo“, parafrazirao je građanin Visa par metara velikim grafitom „Tuđe očemo svoje smo prodali“.

Grafit nepoznatog autora, Vis

Autorica uz video rad i fotografije prilaže i izjavu u kojem je opisana situacija vezano za uništavanje spomenika Narodnooslobodilačke borbe, s tim da je ovo jedan od rijetkih slučajeva gdje gradska vlast odlukom gradskog vijeća uništava kulturno dobro Republike Hrvatske i da o tome postoji dokumentacija, a da nitko još nije pokrenuo tužbu.

Uništeni spomenik "Tuđe nećemo svoje nedamo", Vis, Samogor (iza dućana Tommy), 201

Izjava autorice glasi: „Godine 1964, na 20. godišnjicu Titovog govora, na viškoj rivi postavljen je spomenik, rad arhitekta Nevena Šegvića. Od tada do danas imali smo još jedan rat i podigli smo nove spomenike. Spomenik 'Tuđe nećemo – svoje nedamo' uklonjen je 1994. godine odlukom gradske vlasti. Tako je segment o Prvoj Dalmatinskoj brigadi, koji je desetljećima bio uklesan u kamenu monolit na viškoj rivi, 'premješten' na novu lokaciju. Prepiljen na tri komada, ostavljen je pored nogometnog terena na rubu grada.

Dio trga gdje je bio spomenik Višani i danas zovu 'kod spomenika'. Danas je 'kod spomenika' štand sa sladoledom. Osim memorije, za spomenikom je ostao i trag, diskretna nepravilnost u geometriji popločenja trga. Ovim radom odajem počast, ne samo povijesti, nego u većoj mjeri umjetničkom radu kolege arhitekta i svim palim spomenicima, koji su trebali ostati na svojim pozicijama i čuvati poruke svoga vremena.“

17. 08. 2021.

18:00 Titova špilja, Vis

NIKOLA BAJTO, CRVENA SIGNALIZACIJA: SEDAM REVOLUCIONARA, Vis 2021.

Rad Nikole Bajte ukazuje na problem nevidljivosti povijesnih osoba i trenutaka vezanih za Vis kao slobodni teritorij u Drugom svjetskom ratu.

Umjetnička intervencija u javnom prostoru Crvena signalizacija: Sedam revolucionara postavljena kao informativna ploča pred Titovom špiljom na Visu donosi fotografiju sa sedam istaknutih jugoslavenskih komunista, članova Vrhovnog štaba Narodnooslobodilačke vojske i partizanskih odreda Jugoslavije, snimljenih na tom mjestu 1944. godine. Povijesni trenutak fiksiran fotografijom račva se u sedam biografskih bilješki ispisanih na ploči. Sudbine sedam revolucionara sažimaju se opet u jednu priču, onu o sudbini revolucije.

20:30 Dom u Podšpilju

STANISLAVA NIKOLIĆ AKA STAŠA ARAS: OSLOBOĐENJE, poziv mještanima na razgovor s autoricom

Istraživanje za roman.

Pisanje romana SUHOZID čija se radnja odvija na otoku Visu u periodu od prosinca 1943. kada je, nakon kapitulacije Italije (8. rujna 1943) pa kroz 1944. Vis postao utočište izbjeglicama iz dalmatinskih gradova, Zagore i drugih otoka na koje je došla njemačka vojska nakon povlačenja iz Grčke. Vis je kao slobodni teritorij tada bio napučen vojskama i ljudima.

Vis je od siječnja 1944. godine bio u savezničkim rukama.

Roman Suhozid u jednom svom dijelu obrađuje motiv izgradnje aerodroma u Pliskom polju i Velom polju. Djevojčica Marta, koja je glavni lik prvog dijela romana, živi na Visu kod svojih teta koje su bile primorane dati svoje vinograde za izgradnju aerodroma. Upoznajemo žene koje su smještene u Martinu kuću prije nego odu u Egipat, stil pisanja o glavnim ženskim likovima ima uporište u prozi naših novelista Vjekoslava Kaleba, Petra Šegedina ili Ranka Marinkovića koji su i sami boravili u El Shattu. Istraživane na otoku Visu, autorica provodi razgovarajući s ljudima, čitajući romane i pregledavajući povijesne knjige.

Tema ovogodišnje Vizura aperte pokrenula je istraživanje za roman Suhozid koje se bazira na iskustvima stanovnika otoka, u fokusu u su materijali i svjedočanstva ljudi koji su s Visa otišli u El Shatt.

18. 08. 2021.

20:00 u Dom u Podšpilju

SAMOSTALNA IZLOŽBA BEN CAIN: „BACK TO THE-END-OF-OBJECTS AGAIN“

Izložba je motivirana jednostavnom pretpostavkom da je zajedništvo bitno ne samo za sretniji život već i za osnovni opstanak. Govori o savezništvu između ljudi, ljudi različitih boja kože, između ljudi i prirodnog okoliša, ljudi i objekata, predmeta i virtualnog, organskog i tehnike. Ali koalicija može biti neuravnotežena, represivna i destruktivna, stoga Ben Cain ukazuje na oslobađanje od pritiska na pojedinca kao izoliranu robnu jedinicu. Koalicija se tiče zajedničkog cilja, a zajednički ciljevi zahtijevaju oslobađanje od dominantnih, arogantnih i privilegiranih glasova. Koristeći svoje vještine, trud i dobru volju ljudi, Ben Cain radi sa stvarima koje se nalaze u njegovom neposrednom okruženju. Koristi odbačene, prenamijenjene i posuđene stvari. Radi s kolektivnim djelovanjem i privremenim konstrukcijama koje ostavljaju malo fizičkog dugotrajnog traga. Čini to zato što u ovoj situaciji postoji ekonomski, materijalni i ekološki imperativ, ali i zato što u ovom trenutku, nakon pokreta Black Lives Matter, ubrzane klimatske krize, dvije godine Corone, krajem ljeta 2021. godine - tako želi stvarati umjetnost.

19. 08. 2021. IZLOŽBA „OSLOBOĐENJE OD OSLOBOĐENJA“

20:00 u Dom u Podšpilju i druge lokacije

IVANA MOMČILOVIĆ & XAVIER LOWENTHAL: ANTENA“, Žena Glava, Vis

LISE HARLEV: IMAGINE THIS STREET IN THE FUTURE, 100 x 260 cm, baner, 2012.

TINA GVEROVIĆ: THEY TRANSLATED THE BOOKS AS THEY READ THEM, video, 2021.

TINA GVEROVIĆ: SUPPORT, PEOPLE, BALANCE, STRUCTURES, crteži, tekstil, 2021. Izložba „Oslobođenje od oslobođenja“ problematizira nevidljivu i sustavno brisanu povijest otoka kao i konstantnu borbu za slobodu i bolje uvjete života i rada na otoku. Ostali sudionici završne izložbe Oslobođenja otoka Dalibor Martinis, Sandro Đukić, Jana Dabo, Anita Žitko, Staša Aras, Nikola Bajto, Duška Boban, Boris Cvjetanović, Tina Gverović, Ben Cain, Gildo Bavčević, Goran Škofić, Anamarija Batistta, Ivana Pegan Baće, Martin Baće, Margarita Baće, Sara Vučić Šneperger, Tanja Stanić, Lise Harlev, Lea Bulaja i Xavier Lowenthal, kustosica izložbi i festivala Davorka Perić

Rad „Antena“ Ivane Momčilović i Xaviera Lowenthala bavi se srušenim spomenikom Tanjugu u Ženi Glavi na Visu, kao mogućim mjestom okupljanja i komunikacije.

DUŠKA BOBAN ispreplest će obiteljsku memoriju s društvenom te kroz rad posvećen čovjeku po kojem se zove, Dušanu Stipanoviću Gusini, podsjetiti na antifašistički identitet i povijest splitskog Hajduka. Spomen ploča Hajdukovcima partizanima uklonjena je sa zgrade na viškoj rivi („Hrvatski dom“).

Tina Gverović ukazuje na tekst Doreen Massey „Pejzaž kao provokacija:refleksije o planinama koje se kreću“ koji govori o krajoliku i stijenama kao useljeničkim elementima, od kojih je jedna u Hamburgu pogašena "najstarijim useljenikom" u plakatu kampanje o imigracijskim pravima. Autorica u radu "Podrška, ljudi, ravnoteža, strukture" otvara pitanje odnosa i podrške izbjeglim osobama. Umjetnička

instalacija preslikava taj odnos na odnos tkanine i crteža tijela, te postavlja pitanje možemo li zaustaviti val i grubi susret s drugim pretvoriti u podršku jedni drugima?

Ideja dolaska u Podšpilje je ideja mogućnosti za ponovno aktiviranje mjesta predstavljenog u vizionarskom radu Dalibora Martinisa Titova pećina _ Art Biro koji postaje referentna točka za sve vrste umjetničke prakse koje istovremeno uspostavljaju veze s lokalnom zajednicom, umjetnicima i centrima suvremene umjetnosti. Perspektivu u svom radu Dalibor Martinis vidi u lokalnom povezivanju i inicijativama koje potiču kulturnu suradnju između otoka. Vizura aperta na Visu razvija projekt terenskog ureda Dalibora Martinisa, Titova špilja postaje mjesto organiziranja umjetničkih akcija, nudi istu funkcionalnost koju je originalna špilja imala za Tita - bežično povezivanje, sastanke, te bavi istraživanjem odnosa između ideja slobode, zaklona i točke u prostoru kao mjesta širenja vidljivosti i emitiranja ideja.

17. - 19. 08. 2021.

12:00 15:00, Dom u Podšpilju

RADIONICA ONE TAKE FILM FESTIVALA „OSLOBAĐANJE OTOKA“

voditeljica DUŠKA BOBAN

ONE TAKE VIDEO RADIONICA namijenjena je djeci, stanovnicima i posjetiteljima otoka Visa. Održat će se 17., 18. i 19. 08. u sklopu festivala za suvremenu umjetnost Vizura Aperta koja je ove godine nosi podnaziv „Oslobađanje otoka“, pa će video radionica biti usklađena s tematskom koncepcijom festivala. Naziv festivala i radionice, zahvaća šire polje značenja, od ideje oslobađanja otoka od eksploatatorskih tržišnih ekonomija tipičnih za turističke destinacije, preko memoriranja danas zapostavljenog antifašističkog naslijeđa otoka Visa, do auto-refleksija i pojedinačne težnje pojedinca za slobodom i samoostvarenjem. Radionica se sastoji od kratkog teorijskog predavanja koje će uključivati gledanje i analiziranje kratkih filmova i video uradaka čije je zajedničko obilježje metoda jednog kadra.

PODRŠKA Ministarstvo kulture Republike Hrvatske Zaklada kultura Nova Danish Art Council One Take Film Festival Kino klub Zagreb Udruga Lavurat la poja

ORGANIZACIJA Vizura aperta

KUSTOSICE Lotte Møller Davorka Perić